

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบ ฟังได้ว่า ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๓๘ ระหว่าง พนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุดกองคดีแขวงปทุมวัน โจทก์ ผู้ถูกร้อง จำเลย เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ว่า ผู้ถูกร้องกระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ให้ลงโทษจำคุก ๘ เดือน ผู้ถูกร้องรับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๔ เดือน กับให้ผู้ถูกร้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหาย และริบสัญญาจะซื้อจะขาย รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคำพิพากษาพร้อมสำเนาปกหน้าสำนวน ส่วนสำนวนคดีของคดีดังกล่าว ได้ถูกปลดทำลายไปแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสำเนาบันทนาการปลดทำลายสำนวนความและเอกสาร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ศาลอุทธรณ์ชี้แจงว่าคดีดังกล่าวไม่ได้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ และจาก คำชี้แจงของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครไม่ปรากฏข้อมูลการต้องขังและรายนามผู้ต้องขังระหว่าง อุทธรณ์ฎีกา (รท.๒๓ ก) เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มีระบบบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ อีกทั้งเอกสารถูกทำลายจากเหตุการณ์อุทกภัยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้ถูกร้องและนายโสภณ เจนจาคะ ซึ่งเป็นพี่ชายของผู้ถูกร้อง ได้แย้งว่า ในคดีดังกล่าวภายหลังศาลแขวงปทุมวันได้มีคำพิพากษา ผู้ถูกร้องและนายโสภณ เจนจาคะ ได้มีการนัดตกลงกันกับผู้เสียหาย กล่าวคือ ร้อยตำรวจเอก เขมรินทร์ หัสศิริ (ยศขณะนั้น) โดยผู้ถูกร้องยินยอมที่จะชำระเงินค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และเมื่อชำระค่าเสียหายครบถ้วนแล้วผู้เสียหายยินยอมที่จะถอนคำร้องทุกข์ ในการชำระค่าเสียหายนั้น นายโสภณ เจนจาคะ จะเป็นผู้ชำระให้และนัดชำระกันที่ศาลแขวงปทุมวัน ต่อมาเมื่อมีการชำระเงินค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจนครบถ้วนแล้ว ผู้เสียหายจึงได้ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องทุกข์ต่อศาล ซึ่งมีพนักงานอัยการมารับรองว่าผู้เสียหายเป็นผู้เสียหายจริง ศาลจึงได้มีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องทุกข์ และมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ส่วนพลตำรวจตรี เขมรินทร์ หัสศิริ ซึ่งเป็นผู้เสียหาย ในคดีดังกล่าว ได้แย้งว่า หลังจากที่ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษาดังกล่าว ผู้เสียหายไม่เคยถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด และไม่ปรากฏพยานหลักฐาน และเอกสารที่ยืนยันว่าได้มีการถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความกันในคดีดังกล่าว

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ ได้กำหนดเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง โดยบัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ... ” และมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน ... ”

มีประเด็นต้องวินิจฉัยเบื้องต้นก่อนว่า ผู้ถูกร้องกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ต้องกำหนดให้นำลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลเพื่อมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาเป็นเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย จึงต้องมีหลักประกันว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะปฏิบัติ

หน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชนตลอดการปฏิบัติหน้าที่ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) กำหนดให้ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน เป็นผู้ที่มีลักษณะ ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ กล่าวคือ ถูกบัญญัติเป็นครั้งแรกไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ขาดความน่าเชื่อถือ ในความสุจริตหรือผู้ที่เคยกระทำความผิดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์สาธารณะได้เข้ามาดำรงตำแหน่ง ในทางการเมือง โดยในส่วนที่เกี่ยวกับฐานความผิดนั้น ได้มีการกำหนดให้สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะพึงมี โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีหลักการสำคัญ ในการยึดถือการที่ศาลได้วินิจฉัยว่าได้มีการกระทำความผิดในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่สำคัญ โดยไม่คำนึงว่า มีเหตุบรรเทาโทษอย่างไรหรือจะถูกลงโทษหรือไม่ โดยเหตุนี้ในเวลาที่มีการล้างมลทินหรืออภัยโทษ บุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่ได้รับผลจากการล้างมลทิน หรือการได้รับการอภัยโทษ เนื่องจากการล้างมลทินเป็นการลบล้างโทษที่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโทษ มาครบถ้วนและพ้นโทษแล้ว ส่วนการอภัยโทษเป็นการให้อภัยแก่ผู้ต้องโทษที่กำลังได้รับโทษอยู่ให้ได้รับยกเว้น ไม่ต้องถูกลงโทษต่อไป การล้างมลทินและการอภัยโทษจึงมีลักษณะเป็นการลบล้างโทษไม่ใช่การลบล้าง ความผิดแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าว ความผิดนั้นยังคงอยู่ จึงต้องถือว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) นอกจากนี้ลักษณะต้องห้าม ดังกล่าวยังเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ที่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) เนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้นำลักษณะต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ มาเป็นเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ว่า ผู้ถูกร้องกระทำความผิด

ฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่น ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ให้ลงโทษจำคุก ๘ เดือน รับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่ง ให้จำคุก ๔ เดือน และให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินแก่ผู้เสียหายและริบสัญญาจะซื้อจะขาย จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หากคำพิพากษาดังกล่าวเป็นคำพิพากษา อันถึงที่สุด ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ผู้เสียหายในคดีดังกล่าวซึ่งเป็นคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ ได้มีการถอนคำร้องทุกข์ภายหลังศาลแขวงปทุมวันได้มีคำพิพากษาและอยู่ในระหว่างระยะเวลาอุทธรณ์ จึงเป็นการถอนคำร้องทุกข์ก่อนคดีถึงที่สุด โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้” และศาลได้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ส่งผลทำให้คดีสิ้นสุดลง กล่าวคือ การถอนคำร้องทุกข์ในคดีดังกล่าวซึ่งเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ ย่อมส่งผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ ที่บัญญัติว่า “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป ดังต่อไปนี้ ... (๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย ... ” มีผลทำให้คำพิพากษาของศาลแขวงปทุมวันซึ่งเป็นศาลชั้นต้นระงับไปในตัว อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏพยานหลักฐานและเอกสารที่ยืนยันว่าในคดีดังกล่าวได้มีการยอมความหรือถอนคำร้องทุกข์อันทำให้คดีสิ้นสุดลงแต่อย่างใด แต่ทั้งนี้ เมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการจำกัดตัดสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ได้นำลักษณะต้องห้ามดังกล่าวมาเป็นเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ดังนั้น การนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับแก่กรณีใด ต้องมีการตีความโดยเคร่งครัด อีกทั้งต้องพิจารณาพยานหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด

ถี่ถ้วนให้ปราศจากข้อสงสัย เพื่อให้การบังคับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ต้องรับฟังได้ว่าคำพิพากษาดังกล่าวเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุด โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏพยานหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าวนอกจากปกสำนวนและคำพิพากษา เนื่องจากได้มีการปลดทำลายสำนวนความและเอกสาร จึงไม่อาจรับรองได้ว่าคดีถึงที่สุดหรือไม่ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อมูลการต้องขังของผู้ถูกร้องในคดีดังกล่าว ประกอบกับคดีดังกล่าวเป็นคดีที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาเนิ่นนานแล้ว จึงเหลือแต่เพียงพยานหลักฐานที่เป็นคำเบิกความของพยาน กล่าวคือ นายโสภณ เจนจาอะ และพลตำรวจตรี เขมรินทร์ ทัสศิริ ซึ่งคำเบิกความดังกล่าวมาจากความทรงจำของบุคคลที่ผ่านมานเนิ่นนานแล้ว จึงอาจผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้น จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐)

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ